

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

17η Φεβρουαρίου

Η 17η Φεβρουαρίου είναι η 48η ημέρα του έτους κατά το Γρηγοριανό Ημερολόγιο. Υπολείπονται 317 ημέρες (318 σε δίσεκτα έτη).

Αργίες και εορτές

Μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου του Τήρωνος (†307), Μαρίας της «ισαποστόλου», αδελφής Φιλίππου αποστόλου († α.α.), Αυξιβίου επισκόπου Σόλων Κύπρου, Ρωμούλου, Σεκουνδιανού, Δονάτου και των συν αυτοίς μαρτυρησάντων
Μάρτυρος Θεοδούλου

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1949 - Ο Χαΐμ Βάιπμαν αρχίζει τη θητεία του ως ο πρώτος πρόεδρος του Κράτους του Ισραήλ.

1960 - Κανένα άλλο είδος κρέατος, πλην των πουλερικών, δεν θα σερβίρουν -σύμφωνα με αγορανομική διάταξη- τα εστιατόρια κάθε Τετάρτη, ημέρα νηστείας, από την 1η Μαΐου μέχρι τις 31 Ιουλίου. Εξαιρούνται τα κέντρα πολυτελείας, τα τουριστικά κέντρα, καθώς και τα εστιατόρια πόλεων και κωμοπόλεων την ημέρα τοπικής γιορτής ή εμποροπανηγύρης.

1968 - Ανοικτή ρήξη στη 12η ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του Κ.Κ.Ε., που συγκαλείται στο Βουκουρέστι, δρομολογεί τη διάσπαση του κόμματος.

1985 - Πρόεδρος της ΕΔΑ εκλέγεται ο Μανώλης Γλέζος

2008 - Σφοδρή κακοκαιρία πλήττει όλη την Ελλάδα. Πρωτοφανείς ισχυρές χιονοπτώσεις.

2008 - Το Κόσοβο γίνεται ανεξάρτητο κράτος από την Σερβία.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1783 - Γεώργιος Καποδίστριας, Έλληνας επιχειρηματίας

1880 - Καπετάν Άγρας, Έλληνας μακεδονομάχος

1951 - Όλγα Τρέμη, Ελληνίδα δημοσιογράφος

1971 - Ίλια Ίβιτς, Σέρβος ποδοσφαιριστής

ΘΑΝΑΤΟΙ

306 - Άγιος Θεόδωρος ο Τήρων

364 - Ιοβιανός, Ρωμαίος αυτοκράτορας

1600 - Τζορντάνο Μπρούνο, Ιταλός φιλόσοφος

1909 - Τζερόνιμο, ηγέτης των Απάτσι

1946 - Βενιαμίν, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως

2002 - Μαξ Ρόμαν, Έλληνας κινηματογραφικός παραγωγός

2005 - Αθανάσιος Νάσιουτζικ, Έλληνας συγγραφέας

Καπετάν Άγρας

Ο Τέλλος Άγρας (ψευδώνυμο με το οποίο έγινε γνωστός) ή Σαράντος Αγαπνός (Γαργαλιάνοι Μεσσηνίας, 17 Φεβρουαρίου 1880 - Πέλλα, 7 Ιουνίου 1907) ήταν Έλληνας αντάρτης που έλαβε μέρος στον Μακεδονικό Αγώνα. Η ιστορία του απαθανάτιστηκε σε τραγούδια, αλλά και στο μυθιστόρημα «Στα μυστικά του Βάλτου» της Πηνελόπης Δέλτα.

Το πραγματικό όνομα του Τέλλου Άγρα ήταν Σαραντέλος ή Σαράντος Αγαπνός. Αν και τυπικά δηλώνονται ως τόπος γέννησής του οι Γαργαλιάνοι Μεσσηνίας, ο πραγματικός τόπος γέννησής του, το 1880, ήταν το Ναύπλιο, στο οποίο υπηρετούσε τότε, ως Εφέτης, ο Γαργαλιανιώτης πατέρας του Ανδρέας Αντωνίου Αγαπνός, ο οποίος εν τέλει αποφάσισε να τον εγγράψει στα μητρώα αρρένων των Γαργαλιάνων Μεσσηνίας. Ο Σαράντος καταγόταν από ιστορική οικογένεια των Γαργαλιάνων, την οικογένεια των Αγαπνών, η οποία είχε σημαντικό ρόλο κατά την Επανάσταση του 1821. Ο προπάππος του Αντώνιος Αγαπνός ήταν έφορος της επιμελητείας του Αγώνα του 1821. Ο αδελφός του παππού του, ο Διονύσιος Αγαπνός, ήταν οπλαρχηγός και επικεφαλής 100 περίπου Γαργαλιανιωτών, με τους οποίους συμμετείχε σε διάφορες μάχες του Απελευθερωτικού Αγώνα, όπως στα Δερβενάκια, στην εκστρατεία των Αθηνών, στην μάχη που έγινε στην περιοχή των Παλαιών Πατρών και στην πολιορκία του Νιόκαστρου στην Πύλο. Τόσο ο παππούς του καπετάν Άγρα, όσο και ο αδελφός του παππού του, υπογράφουν ως δημογέροντες των Γαργαλιάνων σε διάφορα ραφα της εποχής τους. Ο δε Διονύσιος Αγαπνός ήταν μέλος της Φιλικής Εταιρείας. Ο Σαράντος Αγαπνός είχε επίσης δυο αδελφούς, τον Αντώνη Αγαπνό (Τρίπολη 1877 - Σύρος 1923) και τον Νίκο Αγαπνό (Ναύπλιο 1890 - Μπένι Σουέφ Αιγύπτου 1947).

Το 1901, ο Σαράντος αποφοίτησε από τη Σχολή Ευελπίδων και τοποθετήθηκε στη φρουρά της Αθήνας. Η επιθυμία του να προσφέρει ουσιαστικότερες υπηρεσίες στην πατρίδα τον ώθησε μετά από λίγους μήνες στην εθελούσια κατάταξή του στα στρατιωτικά σώματα που αγωνίζονταν στη Μακεδονία εναντίον των Βουλγάρων κομιτατζήδων. Σε πολύ νεαρή ηλικία κατόρθωσε να διοριστεί αρχηγός ενός ανταρτικού σώματος, το οποίο προετοιμάζε στο Βόλο ο καπετάν Ακρίτας (Κωνσταντίνος Μαζαράκης). Με το βαθμό του υπολοχαγού μπήκε ως αντάρτης στο Βάλτο των Γιαννιτσών και πρωτοστάτησε στις συμπλοκές με τους κομιτατζήδες στο στρατηγικό αυτό σημείο, χωρίς να τον λυγίζουν οι τραυματισμοί και οι αρρώστιες του βάλτου. Στις 5 Ιουνίου 1907 ο Βούλγαρος βοεβόδας Ζλάταν εκμεταλλεύτηκε το ήθος

και την τιμιότητα του Άγρα και, αφού τον κάλεσε άοπλο να συμφιλιωθούν, τον αιχμαλώτισε και τον κρέμασε κοντά στο Τέχοβο (Καρυδιά), Εδέσσης της Π. Ε. Πέλλας.

Τον Σεπτέμβριο του 1906, ύστερα από απόφαση του Γενικού Προξενείου Θεσσαλονίκης, αποστέλλονται στη λίμνη των Γιαννιτσών τρία νεοσυγκροτηθέντα ελληνικά σώματα. Μετά από μεσολάβηση του Νικολάου Ρόκα, καλείται στην περιοχή ο Αγαπνός. Πρώτο εισήλθε στις αρχές του μήνα το σώμα του Ανθυπολοχαγού του Πεζικού Τέλλου Αγαπνού με δύναμη είκοσι ανδρών, ενώ μετά από λίγες μέρες κατέφτασαν τα σώματα του Υπολοχαγού του Πεζικού Σάρρου Κωνσταντίνου (Κάλα) και Ανθυποπλοίαρχου Δεμέστιχα Ιωάννη (Νικηφόρου) με εικοσιπέντε άνδρες ο καθένας. Πρωταρχική αποστολή των σωμάτων ήταν η απομάκρυνση των βουλγαρικών συμμοριών από τη λίμνη, οι οποίες είχαν εγκατασταθεί με ισχυρές δυνάμεις στο νοτιοδυτικό τμήμα της, έτσι ώστε να μπορεί να αποτελέσει βάση εξόρμησης και κέντρο ανεφοδιασμού των ελληνικών σωμάτων για τις περιοχές της Κεντρικής Μακεδονίας.

Το Νοέμβριο επιχειρείται επίθεση από το σώμα του Αγαπνού κατά των βουλγαρικών ανταρτικών σωμάτων, με σκοπό να καταλάβει την καλύβα Κούγκα. Η επιχείρηση δεν ήταν επιτυχής. Ο ίδιος ο Αγαπνός τραυματίζεται και μεταφέρεται στη Θεσσαλονίκη, μετά από μια βδομάδα, ωστόσο, επανέρχεται. Στα τέλη Φεβρουαρίου αποχώρησε από τη λίμνη και εγκαταστάθηκε στη Νάουσα, αφενός για να αποθεραπευτεί από τα τραύματα και τους πυρετούς από τους οποίους έπασχε, αφετέρου για να διευθύνει τον αγώνα της περιοχής. Παρά τον κλονισμό της υγείας του και τα τραύματά του εξακολουθούσε να συμμετέχει ενεργά.

Εντούτοις, τον Απρίλιο του 1907, το Προξενείο Θεσσαλονίκης αποφάσισε να αντικαταστήσει τους αρχηγούς και τους αντάρτες, οι οποίοι είχαν δοκιμαστεί και εξαντληθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα, ανάμεσά τους και ο Άγρας. Ωστόσο, επανειλημμένα λάμβανε πληροφορίες για την πτώση του ηθικού των βουλγαρικών συμμοριών και τη διάθεση πολλών στελεχών των κομιτατών να διακόψουν τους δεσμούς τους με αυτά και να προσχωρήσουν στον ελληνικό αγώνα. Τέτοια διάθεση εκδήλωσε ο βοεβόδας Ζλατάν, την οποία καλωσόρισε ο Άγρας. Ήθελε να επισφραγίσει την πολυσχιδή δράση του με τη θεαματική προσχώρηση στην ελληνική πλευρά μεγάλης ομάδας κομιτατζήδων.

Ακολούθησαν αρκετές συναντήσεις των δύο αρχηγών πριν την τελευταία συνάντησή τους της 3ης Ιουνίου. Εκείνη τη μέρα, οι κομιτατζήδες της ΕΜΕΟ, Κασάπσε, Χαντούρη και Ζλατάν, παραβαίνοντας

τις συμφωνίες, συνέλαβαν τον Άγρα και τον Αντώνη Μίγγα, ενώ οι υπόλοιποι από τη συνοδεία αφέθηκαν αργότερα ελεύθεροι. Τους διαπόμπευσαν ως δήθεν αιχμαλώτους, δεμένους και ξυπόλυτους, στα χωριά της περιοχής, με σκοπό να αναπερώσουν το ηθικό των τρομοκρατημένων οπαδών των κομιτατζήδων.

Τη νύχτα της 7ης Ιουνίου, τους απαχόνισαν μεταξύ των χωριών Τέχοβο (Καρυδιά) και Βλάδοβο (Άγρας). Το γεγονός τάραξε τους Έλληνες της περιοχής και η προδοσία των Βουλγάρων φάνηκε να αποτέλεσμα ο ελληνικός αγώνας να συνεχιστεί με μεγαλύτερη ένταση και περισσότερες επιτυχίες.

Η λαϊκή παράδοση κατέγραψε τον θάνατο του Τέλλου Άγρα με πολλά τραγούδια. Χαρακτηριστικό είναι το ολαβόφωνο μοιρολόι:

Νέμας μάικα, ζλάτνο τσέτνο,
να τα πλάτσι; (Δεν έχεις μάνα, γλυκό παιδί, για να σε κλάψει;)
Νέμας σέστρα, να τα ζάλια;
(Δεν έχεις αδερφή, να σε πενήσει;)
Κάκβα ιζαζάγια; (Πώς σε ξεγέλασαν;)
Κάκβα ντιοσιέα να βα ομπέσαι να ουρέχουτ; (Πώς σ' έφεραν εδώ και σε κρέμασαν στην καρυδιά;)
Ντα βα ντόνοσαι να τσουζντι μέστου,
(Να σε φέρουν σε ξένη γη,)
τσουζντι μάικι να πλάκατ,
(Ξένες μάνες να σε κλάψουν,)
τσούντι σέστρι να βα ρέντατ.
(Ξένες αδερφές να σε μοιρολογήσουν.)

Σε ανάμνηση του θανάτου των δύο αγωνιστών, το χωριό Τέχοβο μετονομάστηκε αργότερα Καρυδιά (το δέντρο όπου απαχονίστηκαν), ενώ το χωριό Βλάδοβο, όπου ενταφιάστηκαν έξω από την εκκλησία του Αγίου Δημητρίου, είναι ο σημερινός Άγρας. Η δράση και ο μαρτυρικός θάνατος του Καπετάν Άγρα ενέπνευσαν στην Πηνελόπη Δέλτα το γνωστό μυθιστόρημά της «Στα μυστικά του Βάλτου».